

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 22. september 2026

Orientering nr. 17/2026

Ja til rigsfællesskabet⁺ på 80-årsdagen for folkeafstemning

80-årsdagen for folkeafstemningen på Færøerne den 14. september 1946¹ om forholdet til Danmark blev markeret af Tjóðveldi med forskellige arrangementer, debatindlæg mv. Under en paneldebat arrangeret af Norðoya Tjóðveldisfelag den 14. september 2026 blev spørgsmålet om tilslutningen til ”det nationale kompromis” (se bl.a. Orientering nr. 02/2026) drøftet blandt repræsentanter for de seks partier i Lagtinget, der støtter kompromiset. Sambandsflokkurin deltog således ikke i debatten.

Repræsentanterne for partierne gentog velkendte positioner: Færøerne har behov for udvidede udenrigspolitiske beføjelser for bl.a. at få adgang til medlemskab af internationale organisationer, der kun er åbne for stater. Hjemmestyreloven anses for at have udtømt sit indhold, og en ajourføring er ikke relevant. Koalitionspartierne Fólkaflokkurin og Javnaðarflokkurin fastholdt linjen i koalitionsaftalen, hvor bl.a. medlemskab af internationale organisationer, fx IOC og Nordisk Ministerråd, er målet. Selvstændighed er et mål i sig selv for Tjóðveldi, Framsókn og Sjálvstýri, som dog italesatte fortsat samarbejde med Danmark efter selvstændighed forskelligt. For Miðflokkurin var selvstændighed i sig selv mindre afgørende – målet er udvidet udenrigspolitisk råderum. Lagmand Beinir Johannesen (Fólkaflokkurin) gentog, hvad han sagde efter møderne i Nuuk tidligere på måneden, at *”hvis vi ikke får de medlemskaber, må vi sande, at de nuværende rammer ikke giver os de muligheder, vi ønsker”*.

KVF offentliggjorde den 14. september 2026 en ny vælgerundersøgelse foretaget af Spyr.fo, hvor respondenterne skulle svare på samme spørgsmål som i 1946 om løsrivelse fra Danmark. Af de i alt 499 respondenter svarede 40,7 pct. ja til løsrivelse, mens 59,3 pct. svarede nej. På spørgsmål om, hvilket af følgende udsagn respondenterne var mest enig i, svarede 30,1 pct., at Færøerne skal løsrives fra Danmark, 13,6 pct. at den forfatningsretlige stilling skal fortsætte uændret, og 56,3 pct. at Færøerne bør få større selvbestemmelse, men inden for riget. Der er således samlet set et flertal på næsten 70 pct. for, at Færøerne forbliver i riget, idet dog over 56 pct. ønsker større selvbestemmelse inden for den ramme.

Aftale om sikkerheden i Arktis vækker forsigtig optimisme

Udsigten til en aftale mellem Grønland, Danmark og USA, der styrker sikkerheden i Arktis og det nordatlantiske område, er foreløbig blevet modtaget med forsigtig optimisme af enkelte færøske politikere op til den forventede underskrivelse i New York den 22. september 2026. Landsstyremedlem

¹ Ved folkeafstemningen skulle der stemmes om regeringens endelige forslag af 25. marts 1946 til en nyordning af forholdet mellem Danmark og Færøerne eller løsrivelse. 5.660 (48,6 pct.) stemte for løsrivelse, 5.499 (47,2 pct.) stemte for regeringens forslag, 481 (4,1 pct.) stemmer var ugyldige, og valgdeltagelsen er oplyst til 67,6 pct. Folkeafstemningen, tiden op til og efterfølgende, herunder indførelse af hjemmestyreordningen, er beskrevet i artiklen ”Rigsfællesskabet mellem Danmark og Færøerne” af Jákup Thorsteinsson og Sjørður Rasmussen i Folketingets Festskrift i anledning af grundlovens 150-års jubilæum den 5. juni 1999.

for udenrigs- og fiskerianliggender, Bárður á Steig Nielsen (Sambandsflokkurin), som er i New York ifm. FN's Generalforsamling, udtalte den 22. september 2026 til FM1 (før offentliggørelse af aftaleteksten), at han er orienteret om, at Færøerne ikke er omtalt i aftalen, som, han håber, vil indlede en ny tid, hvor de allierede igen står sammen om sikkerheden i den vestlige verden. Om processen udtalte han, at Grønland har været fuldt inddraget, hvilket viser, at regeringen udmønter sine ord i praksis. Medlem af Lagtinget og formand for Udlandsudvalget, Jørgen Niclasen (Fólkaflokkurin), udtalte til KVF den 19. september 2026, at det er meget vigtigt at få en aftale i stand – både for den vestlige verden og det grønlandske folk. Jørgen Niclasen tilkendegav i øvrigt, at statsministerens udtalelser om, at aftalen respekterer det grønlandske folks ret til selvbestemmelse, også vil få betydning for Færøerne. Han henviste til, at Danmark ikke ville anerkende Færøernes selvbestemmelsesret under suverænitetsforhandlingerne i 2000: *"Men det har flyttet sig nu ... Det er også gentaget, at grønlanderne bestemmer i Grønland. Og så er det selvfølgelig også færingerne, der bestemmer i Færøerne"*.

Kort nyt

- Fra uge 39 til primo oktober 2026 afholdes militærøvelsen Lion Protector 2026 ved Vestmannasund på Færøerne. Det nordeuropæiske forsvarssamarbejde JEF (Joint Expeditionary Force), der arrangerer øvelsen i samarbejde med færøske myndigheder, er et forsvarssamarbejde under britisk ledelse, og øvelsen ledes af Storbritannien i samarbejde med Danmark, Holland og de baltiske lande. Formålet med øvelsen er bl.a. at afprøve redningssituationer og samarbejdet mellem de deltagende parter, herunder Vørn (Færøernes fiskeri-, overvågnings- og redningstjeneste). Øvelsen er samtidig en del af Arctic Endurance, som er et NATO-initiativ under dansk ledelse, der har til formål at styrke NATO's tilstedeværelse i Arktis og de nordlige områder. Afdelingschef i MRCC (VØRN), Elias Zachariassen, pointerede den 22. september 2026 over for FM1 det tætte samarbejde mellem det danske forsvar og de færøske myndigheder ifm. øvelsen. Endvidere har det norske kystvagtskib KV Jan Mayen deltaget i øvelser ved Færøerne med en af det danske forsvars helikoptere. Medlemmer af oppositionspartierne Framsókn og Miðflokkurin har kritiseret landsstyret for at informere Lagtingets Udlandsudvalg og befolkningen for lidt om militære øvelser ved Færøerne.
- Landsstyremedlem for udenrigs- og fiskerianliggender, Bárður á Steig Nielsen (Sambandsflokkurin), deltog den 21. september 2026 i et møde i New York med de arktiske udenrigsministre. Emnet for mødet, som USA var vært for, var bl.a. NATO's sikkerheds- og forsvarspolitiske prioriteter i Arktis/Norden. Bárður á Steig Nielsen var desuden medio september 2026 i Brasilien ifm. møder med repræsentanter for den brasilianske regering og Mercosur-landene, herunder om muligheden for at indgå en frihandelsaftale. Landsstyremedlem for erhvervsanliggender, Jacob Vestergaard (Fólkaflokkurin), besøgte medio september 2026 Aberdeen for at orientere sig om udviklingen i den britiske olie- og gassektor. Her mødtes han bl.a. med repræsentanter for britiske olieselskaber og leverandørvirksomheder.
- Búskaparráðið (Færøernes Økonomiske Råd) fremlagde den 17. september 2026 sin temaredegørelse 2026 om finanspolitisk holdbarhed under overskriften *"Kursen er ikke holdbar – og må justeres"*. I redegørelsen vurderes det, at Færøerne fortsat står over for en betydelig finanspolitisk holdbarhedsudfordring. Holdbarhedsindikatoren opgøres til -4 pct. af BNP, svarende til omkring 1,2 mia. kr. årligt. Beregningen forudsætter bl.a., at pensionsalderen forhøjes, og at de offentlige ydelser fremover vokser langsommere end lønningerne. Udfordringen hænger især sammen med, at antallet af ældre forventes at stige væsentligt mere end antallet af personer i den arbejdsdygtige alder. Redegørelsen kan læses på færøsk [her](#).
- Kreditvurderingsbureauet Moody's meddelte, den 14. september 2026, at Færøerne fastholder sin rating på Aa2. Vurderingen kan læses [her](#).